

Mestna občina
Ljubljana

Župan

Mestni trg 1, 1000 Ljubljana

t: 01 306 10 10

tajnistvo.zupana@ljubljana.si, www.ljubljana.si

Številka: 622-7/2025-3

Datum: 05.01.2026

Mestna občina Ljubljana

Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo

**ZUNANJI
STROKOVNJAK:**

NASLOV: Osnutek Odloka o razglasitvi Mestne hranilnice v Ljubljani za
kulturni spomenik lokalnega pomena

POROČEVALCA: mag. Mateja Demšič, vodja Oddelka za kulturo
Katja Košuta, višja svetovalka na Oddelku za kulturo

**PRISTOJNO
DELOVNO TELO:** Odbor za kulturo in raziskovalno dejavnost

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme osnutek Odloka o razglasitvi Mestne hranilnice v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Priloga:
- osnutek odloka z obrazložitvijo

Na podlagi prvega odstavka 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 odl.US, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) ter predloga Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije št. 6224-0016/2025-2 z dne 9.9.2025 je Mestni svet Mestne občine Ljubljana _____ na _____. redni seji dne _____ sprejel

O D L O K

o razglasitvi Mestne hranilnice v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine:

– Ljubljana - Mestna hranilnica, EID 1-01584 (v nadaljnjem besedilu : spomenik)

Spomenik obsega nepremičnine: stavbe št. 466, k. o. 1725 AJDOVŠČINA, in parcele št. 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, vse k. o. 1725 AJDOVŠČINA.

Meje spomenika so določene na digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1 : 300. Izvirnik načrta, na katerih so prikazane meje spomenika, hrani občina in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod).

2. člen

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev spomenika za kulturni spomenik lokalnega pomena, so:

Mestna hranilnica ljubljanska je prva slovenska bančna ustanova, katero ustanovitev je močno podpiral takratni ljubljanski svetnik in kasneje župan Ljubljane Ivan Hribar kljub nasprotovanju nemških svetnikov in je predstavljala prvo resno konkurenco nemški Kranjski hranilnici.

S promoviranjem varčevanja in zagotavljanjem virov za financiranje je postala pomemben dejavnik gospodarske rasti v mestu. Ob podpori slovenskih političnih elit se je izoblikovala ne samo kot mestna, temveč tudi kot osrednja slovenska finančna ustanova.

Mestna hranilnica je ena izmed najpomembnejših javnih stavb, nastalih v popotresni obnovi Ljubljane, ki se v primerjavi z navznoter usmerjenimi mestnimi palačami 19. stoletja s trgovskim pritličjem odpre v ulični prostor, z najemniškimi stanovanjskimi prostori v nadstropjih pa omogoči delno trženje.

3. člen

Varovane sestavine spomenika so:

PROSTORSKA POJAVNOST:

- lokacija (avtentičnost lokacije in dominantni položaj v ulični liniji južnega stavbnega niza ob eni izmed osrednjih ljubljanskih ulic);
- vedute (varovani pogledi s severa na ulično fasado in z juga na dvoriščno fasado);

PROSTORSKA ZASNOVA:

- zasnova celotnega prostora (zazidalni sistem: strnjen stavbni niz, gradbena / ulična linija);
- grajene in druge prvine (tlak na dvorišču ob izhodu iz pasaže);

ARHITEKTURNE PRVINE:

- tlorisni gabarit (pravokotni tloris z izzidanimi stopišči na dvoriščni fasadi, pritlični prizidek t.i.

otroškega varčevanja na dvorišni strani);

- višinski gabarit (klet, pritličje, 1., 2 in 3. nadstropje);
- konstrukcijska zasnova (obodni zidovi, ravna in banjasto obokana etažna konstrukcija, delno ohranjeno leseno ostrešje);
- fasada (vertikalna in horizontalna členitev, razmerje med fasadnimi površinami in stavbnimi odprtinami);
- arhitekturni členi (rizalit, vogalniki, zidni in strešni venec, okenski okviri, podoknice, ulična balkona, balkoni z nadstreškoma v 3. nadstropju na dvorišni fasadi);
- likovne prvine (kopiji prvotnih kipov, stropna poslikava v pasaži, figuralni in rastlinski štukaturni okras);
- fasadni detajli (nadstrešek s kovinsko konstrukcijo, izvesek, lesene izločbe v pritličju, napis na rizalitu, napisa na pilastrih ob glavnem vhodu);
- strešna konstrukcija (lesena strešna konstrukcija, delno predelana zaradi uporabe podstrešja);
- oblika in naklon strešin (kupola s stolpičem, simetrična dvokapna in trikapna streha);
- kritina (opečnati zareznik, bakrena pločevina);
- arhitekturne, likovne, funkcionalne prvine strehe (dimniki);

STAVBNO POHIŠTVO:

- vrata (dvokrilna lesena kasetirana vhodna vrata s kovinskimi mrežami z emblemom Mestne hranilnice ljubljanske, lesena kasetirana dvokrilna vrata z jedkanimi stekli in lesenimi okrasnimi podboji in stenski letvami, lesena kasetirana dvokrilna in enokrilna vrata s podboji, enokrilna lesena vrata z zasteklitvijo in nadsvetlobo na vseh v trgovalne lokale);
- okna (lesena škatlasta dvokrilna okna z nadsvetlobo z jedkanimi stekli v 1. nadstropju in delno ohranjenimi na stopniščih, lesena dvokrilna okna z nadsvetlobo v 2. in 3. nadstropju, lesene izločbe v pritličju s kovinskimi roloji);

GRADIVA:

- opeka, kamen, umetni kamen, omet, les, steklo, kovina;

FUNKCIONALNA ZASNOVA:

- namembnost (poslovna: trgovski lokali, muzej, galerija)
- razporeditev prostorov (prostor, razporejeni ob hodnikih, stopnišča, pasaža, ki povezuje ulico in dvorišče);

OBLIKOVANOST NOTRANJŠČINE:

- reprezentančni prostori (vhodna veža, nekdanja poslovalnica v 1. nadstropju, pasaža);
- komunikacije (veže, stopnišča in hodniki);
- obdelava prostorov (vodoodbojni apneni omet (štukolustro),
- omet, oplesk, talne keramične ploščice);
- arhitekturne, likovne in druge prvine notranjščine (spominske plošče, štukatura, stropna poslikava v pasaži, mozaik v prizidku t.i. otroškega varčevanja);
- notranja oprema (trezorske omare, kopije secesijskih svetil).

4. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje vseh varovanih sestavin spomenika;
- ohranjanje javne namembnosti v največji možni meri ter upoštevanje novih namembnosti, če te ne bodo negativno vplivale na spomenik; podrejanje rabe tej namembnosti;
- uporabo za namene, ki so skladni z družbenim pomenom spomenika;
- prepoved postavljanja ali gradnje začasnih ali trajnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen kadar so ti potrebni za uporabo, delovanje, ohranjanje in prezentacijo spomenika ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- omogočanje dostopnosti javnosti na način, ki ne ogroža varovanih sestavin spomenika in posega v

- pravice lastnikov v najmanjšem možnem obsegu;
- redno in strokovno vzdrževanje ter obnavljanje varovanih sestavin spomenika;
 - redno in strokovno spremljanje, ki ga opravlja zavod;
 - omogočanje znanstvenoraziskovalnih in učno-demonstracijskih del, ki prispevajo k boljšemu poznavanju spomenika in k povečanju njegove pričevalnosti;
 - prepoved predelav arhitekture spomenika v celoti ali njegovih varovanih sestavin.

5. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika sorazmerno s svojimi zmožnostmi omogočijo predstavljanje in brezplačno dostopnost spomenika javnosti. Javni dostop ne sme ogrozati varovanih sestavin spomenika.

6. člen

Za vse posege v spomenik je treba predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje zavoda, razen če zakon, ki ureja varstvo kulturne dediščine ali graditev objektov, ne določa drugače.

7. člen

Spomenik se označi s predpisano oznako skladno s predpisom, ki ureja označevanje kulturnih spomenikov, tako da ta ne krni zgodovinske podobe ali posameznih delov spomenika. Mikrolokacijo oznak določita v soglasju zavod in lastnik ali upravljavec spomenika.

8. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za kulturno dediščino.

9. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na nepremičninah iz 1.člena tega odloka.

KONČNA DOLOČBA

10. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 622-7/2025-
Ljubljana, dne

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

OBRAZLOŽITEV

Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem akta sta 13. člen Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljnjem besedilu: ZVKD-1), ki v prvem odstavku določa, da spomenik lokalnega pomena z odlokom razglasi predstavniški organ občine (v nadaljnjem besedilu: akt o razglasitvi), ter v drugem odstavku istega člena določa vsebino akta o razglasitvi, ter 27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 - uradno prečiščeno besedilo), ki določa, da je sprejemanje statuta, odlokov in drugih aktov Mestne občine Ljubljana pristojnost Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

Razlogi in cilji

Konservatorji Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Ljubljana so predlog za razglasitev Mestne hranilnice na Čopovi ulici 3 v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena pripravili zaradi zagotavljanja celovitosti in ohranjanja vrednot spomenika ter njenega izjemnega pomena. Cilj sprejetja akta je ohranjanje arhitekturnih, kulturnih in zgodovinskih sestavin v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti.

Ocena stanja

Mestna hranilnica ljubljanska je eno zgodnejših del in prvo izmed del arhitekta Josipa Vancaša v Ljubljani ter ena izmed pomembnejših javnih stavb, zgrajenih v popotresni Ljubljani. V primerjavi z navznoter usmerjenimi javnimi stavbami 19. stoletja se mestna hranilnica s trgovskim pritličjem odpre na ulični prostor, z najemniškimi stanovanjskimi prostori pa omogoči delno trženje stavbe. Likovno se zametki secesijskih prvin na fasadi še vedno mešajo z neohistoričnimi, kot so na primer dekorativna preobloženost fasade, pretirana členitev, drobljenje površine, s kipi poudarjen rizalit in posamezni dekorativni motivi, medtem ko portal z nadstreškom iz stekla in kovanega železa v obliki razprtih cvetnih listov izhaja iz francosko belgijske različice art nouveauja.

Poglavitne rešitve

Osnutek Odloka o razglasitvi Mestne hranilnice v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena je pripravljena v skladu z drugim odstavkom 13. člena ZVKD-1 in določa:

- identifikacijo spomenika, vključno z določitvijo meje spomenika tako natančno, da so meje določljive v naravi in zemljiškem katastru (1. člen osnutka odloka);
- vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik (drugi odstavek 2. člena osnutka odloka);
- varovane sestavine spomenika (3. člen osnutka odloka) in;
- varstveni režim spomenika (4. člen osnutka odloka).

V skladu s prvim odstavkom 29. člena ZVKD-1 je v 3. členu določeno, da je potrebno za vse posege v spomenik predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje zavoda, razen če zakon, ki ureja varstvo kulturne dediščine ali graditev objektov, ne določa drugače.

V skladu z drugim odstavkom 28. člena ZVKD-1 kulturnovarstveno soglasje ni potrebno za:

- nujne posege na spomeniku ali dediščini, če so posegi neizogibno in nemudoma potrebni za odvrnitev nepredvidljive nevarnosti uničenja ali poškodbe spomenika ali dediščine ali za odvrnitev nevarnosti za ljudi in premoženje. O nujnem posegu je treba takoj po njegovi izvedbi obvestiti zavod in zaprositi za naknadno kulturnovarstveno soglasje,
- izvedbo raziskav, ki jih opravlja zavod v okviru javne službe.

V 9. členu osnutka odloka je določeno, da se spomenik zaznamuje v zemljiški knjigi. Vpis v zemljiško knjigo se opravi po uradni dolžnosti.

Skladno z 12. členom ZVKD-1 je bil lastnik nepremičnine z dopisom z dne 26.09.2025 seznanjen s predlogom za razglasitev nepremičnine za spomenik lokalnega pomena. V seznanitvi so bili lastniku predstavljeni razlogi za razglasitev, osnutek akta o razglasitvi in kartografska dokumentacija. Ker lastnik v predpisanem roku ni podal pripomb, je investitor razumel, da se z navedenim predlogom strinja.

Grafično ali kartografsko gradivo

Meja spomenika je vrisana na digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1:300. Izvirnik načrta, ki je sestavni del tega odloka, hranita Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (Območna enota Ljubljana) in Mestna občina Ljubljana.

Ocena finančnih in drugih posledic sprejema akta

Sprejetje predlaganega akta ne predstavlja dodatnih finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana. Mestna občina Ljubljana.

Pripravila:

Katja Košuta

višja svetovalka II

mag. Mateja Demšič
vodja Oddelka za kulturo

Vir podatkov:
- Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo
Vir za kartografsko osnovo:
- Kataster nepremičnin, Geodetska uprava RS

Datum izrisa : 30.05.2025

Legenda:

Območje razglasitve

0 8 16 m

1:300